

Statens vegvesen

Oppdaterte retningslinjer for tilpasset grunnopplæring av PKK-kontrollører pr juni 2020

Dette dokumentet – Mimenr. 20/62867-2 - inneholder følgende:

- De opprinnelige retningslinjene for opplæringsvirksomheter som skal tilby tilpasset grunnopplæring i periodisk kontroll av kjøretøy av 25. mai 2018 – Mime nr. 16/180677-112, side 2 –21
- Presiseringer til retningslinjene for opplæringsvirksomheter som tilbyr tilpasset grunnopplæring i PKK av 13. mars 2019 – Mime nr. 16/180677-124, side 22 – 23
- Videre presiseringer til retningslinjene for opplæringsvirksomheter som tilbyr tilpasset grunnopplæring av 13. september 2019 – Mime nr 16/180677 – 131, side 24 – 26
- Samling av presiseringer og avklaringer gjort i e-poster mv frem til juni 2020, side 27 – 28

*Trafikant og kjøretøy
Tilsyn vest
25. juni 2020*

Statens vegvesen

Retningslinjer for opplæringsvirksomheter som skal tilby tilpasset grunnopplæring i periodisk kontroll av kjøretøy

Retningslinjer for opplæringsvirksomheter som skal tilby tilpasset grunnopplæring i henhold til forskrift 22. mai 2018 nr. 740 om endring i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy § 31 fjerde ledd.

Den tilpassede opplæringen tar utgangspunkt i kravene i forskrift 22. mai 2018 nr. 74 om opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy (kontrollopplæringsforskriften).

De nye kravene til kompetanse for kontrollørene gjennomfører krav i direktiv 2014/45/EU.

Mime nr. 16/180677-112

Vegdirektoratet

Trafikant- og
kjøretøyavdelingen

25. mai 2018

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
2	Høring og oppsummering av høring.....	4
3	Krav til kontrollør i periodisk kontroll av kjøretøy	4
3.1	Nye kompetansekrav til kontrollør.....	5
3.2	Unntak	5
3.3	Nærmere om krav til grunnopplæring og oppfriskningsopplæring for kontrollører – det ordinære opplæringsløpet	5
4	Forslag til overgangsordning for dagens kontrollører	5
4.1	Innledning	6
4.2	Nærmere om § 31 fjerde ledd.....	6
5	Innhold i og oppbygging av tilpasset grunnopplæring	6
5.1	Innledning	7
5.2	Nærmere om innholdet i og metoder for opplæringen	8
5.2.1	Opplæringsløp Lette – Teoretisk opplæring i aktuelt regelverk	8
5.2.2	Opplæringsløp Lette – Praktisk opplæring i gjeldende kontrollinstruks.....	11
5.2.3	Opplæringsløp Tunge – Teoretisk opplæring i aktuelt regelverk	12
5.2.4	Opplæringsløp Tunge – Praktisk opplæring i gjeldende kontrollinstruks.....	16
5.3	Elevantall	17
5.4	Valg av opplæringsløp	17
5.5	Fritak fra kravet om obligatorisk opplæring.....	17
6	Krav til opplæringsvirksomheter og personell som skal tilby tilpasset opplæring for kontrollører	18
6.1	Godkjenning av opplæringsvirksomhet.....	18
6.1.1	Søknadsprosessen	18
6.1.2	Nærmere om geografisk forretningssted.....	19
6.1.3	Nærmere om opplæringsplan.....	19
6.1.4	Nærmere om opplæringsansvarlig og opplæringspersonell.....	20
6.2	Innmelding av opplæring og planlagte kurs.....	20
6.3	Evaluerings av opplæringen	21
6.4	Tilleggsopplæring.....	21
6.5	Gebyr for behandling av søknad	21

1 Innledning

Vedlegg IV til direktiv 2014/45/EU inneholder minstekrav til kompetanse, opplæring og godkjenning av kontrollører i periodisk kontroll av kjøretøy. Direktivet stiller krav til at opplæringen av kontrollørene skal foregå gjennom opplæring eller passende prøve/eksamen. Opplæringen skal bestå i en grunnopplæring og i en oppfriskningsopplæring.

Fristen for innlemmelse av direktivet i nasjonalt regelverk var 20. mai 2017. Fristen for gjennomføring var 20. mai 2018. Direktivkravene er innlemmet i nasjonalt regelverk gjennom (ny) § 19 a i vegtrafikkloven og endringsforskrift til forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy og ny kontrolloplæringsforskrift, begge med ikrafttreden 1. oktober 2018.

Kravene til grunnopplæring nevnt ovenfor for kontrollører, tekniske ledere inkludert, gjelder uavhengig av om de er tilsatt i kontrollorgan før eller etter 1. oktober 2018. De nærmere kravene grunnopplæringens oppbygging og innhold fremgår av ny kontrolloplæringsforskrift.

Det følger forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy § 31 fjerde ledd at personer som er tilsatt som teknisk leder og kontrollør i et kontrollorgan før 1. oktober 2018 og har utført kontroller før denne dato, i stedet for ordinær grunnopplæring, kan gjennomføre en tilpasset grunnopplæring etter nærmere retningslinjer gitt av Vegdirektoratet. Opplæringen må være tilpasset kjøretøykategorien det søkes godkjenning for.

Dette notatet gir felles retningslinjer for opplæringsvirksomhetene som skal tilby denne tilpassede opplæringen. Notatet beskriver fremgangsmåten ved søknad om godkjenning som opplæringsvirksomhet, kravene til opplæringsvirksomhetene og personellet ved disse virksomhetene. Det gis i tillegg en nærmere beskrivelse av innholdet i og oppbyggingen av den tilpassede opplæringen.

Selv om det legges opp til et tilpasset og avkortet opplæringsopplegg for kontrollørene tilsatt før 20. mai 2018, vil opplæringsvirksomhetene som skal tilby denne grunnopplæringen fremdeles være omfattet av de øvrige kravene i kontrolloplæringsforskriften som omtales nedenfor, med noen unntak.

2 Høring og oppsummering av høring

Vegdirektoratet sendte forslag til forskrift om endring av forskrift 13. mai 2009 nr. 591 om periodisk kontroll av kjøretøy (forskrift om endring av pkkf) og forslag til ny forskrift om opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy (kontrolloplæringsforskriften) på offentlig høring den 21. desember 2016.

Bakgrunnen for forskriftsendringen var gjennomføringen av direktiv 2014/45/EU, samt visse andre endringer. Forslaget til regelverk og en nærmere beskrivelse av dette følger av

høringsnotat, med tilhørende vedlegg, og er tilgjengelig på våre nettsider www.vegvesen.no under «Offentlige høringer». Oppsummering av høringen, med beskrivelse av og kommentarer til endringer i pkkf og kontrollopplæringsforskriften er også tilgjengelig på www.vegvesen.no.

3 Krav til kontrollør i periodisk kontroll av kjøretøy

3.1 Nye kompetansekrav til kontrollør

Regelverket som trer i kraft 1. oktober 2018 innebærer at kontrollører i periodisk kjøretøykontroll skal ha personlig godkjenning gitt av regionvegkontoret. Godkjenningen gis ved at det utstedes et kontrollørbevis. Kravet om personlig godkjenning gjøres gjeldende både for kontrollører som er tilsatt før 1. oktober 2018 og de som tilsettes etter denne datoen. Tekniske ledere vil også måtte ha kontrollørgodkjenningen. Tekniske ledere og kontrollører tilsatt før 1. oktober 2018 har imidlertid tiden frem til 1. oktober 2021 til å oppfylle kravet om personlig godkjenning.

Vedlegg IV til direktiv 2014/45/EU bestemmer at kontrollørene skal ha en grunnkompetanse i form av bekreftet kunnskap (bekreftet viden, dansk oversettelse) på nærmere angitte områder. Dette er i forskriften konkretisert som krav til fagbrev tilpasset den kjøretøykategorien vedkommende skal godkjennes for.

Kontrollørene skal – i tillegg til å oppfylle kravene til grunnkompetanse – også gis egnet opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy. Se nedenfor i punkt 3.2.

Det stilles videre et krav om dokumentasjon av vandel (skikkethet) ved hjelp av ordinær politiattest for å bli godkjent som kontrollør-

3.2 Unntak

Det følger av forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy § 31 *Overgangsbestemmelser* tredje ledd at det gjøres unntak for kravet til grunnkompetanse (fagbrevkravet) for kontrollører som er tilsatt i kontrollorgan før 20. mai 2018.

I § 31 fjerde ledd bestemmes det at de kan gjennomføre en tilpasset grunnopplæring av et mindre omfang (se punkt 5) enn de som er tilsatt etter denne datoen.

Vi anser unntakene for å være innenfor rammene av direktiv 2014/45/EU.

3.3 Nærmere om krav til grunnopplæring og oppfriskningsopplæring for kontrollører – det ordinære opplæringsløpet

Vegdirektoratet har valgt å stille krav om obligatorisk opplæring for kontrollørene. Det stilles ikke krav til etterfølgende obligatorisk prøve i regi av offentlig myndighet.

Grunnopplæringen er delt inn i tre uavhengige opplæringsløp, bestående av 60 timer grunnopplæring for kontrollører av lette kjøretøy, 68 timer grunnopplæring for kontrollører av tunge kjøretøy og 60 timer grunnopplæring for kontrollører av traktor.

For å opprettholde godkjenningen som kontrollør må kontrollørene gjennomføre en oppfriskningsopplæring på 14 timer.

Kontrolloplæringsforskriften regulerer innholdet i og kravene til grunnopplæringen og oppfriskningsopplæringen, godkjenning av opplæringsvirksomhetene som skal tilby denne opplæringen, krav til disse og personellet som underviser der, tilsyn og reaksjoner samt gebyr for godkjenning av virksomhetene.

4 Overgangsordning for dagens kontrollører

4.1 Innledning

Overgangsordningen for kontrollører tilsatt før 1. oktober 2021 lyder slik, jf. pkkf. § 31 fjerde ledd:

Teknisk leder og kontrollør tilsatt i kontrollorgan før 1. oktober 2018 og som har utført periodiske kontroller før denne dato kan i stedet for grunnopplæring, jf. § 12 første ledd b, gjennomføre en tilpasset grunnopplæring etter nærmere retningslinjer gitt av Vegdirektoratet. Opplæringen må være tilpasset kjøretøykategorien det søkes godkjenning for. Opplæringen må være gjennomført før kontrollørene kan godkjennes

4.2 Nærmere om § 31 fjerde ledd

Fjerde ledd har som utgangspunkt at tekniske ledere og kontrollører tilsatt i kontrollorgan før 1. oktober 2018 har krav om å gjennomføre obligatorisk grunnopplæring i periodisk kontroll av kjøretøy slik dette er regulert § 12 i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy. Vegdirektoratet har utarbeidet nærmere retningslinjer for den tilpassede opplæringen. Rammene for den tilpassede opplæringen omtales nærmere i punkt 5 og har et mindre omfang enn det ordinære løpet kort skissert i punkt 3.2.

Begrunnelsen for å tilpasse grunnopplæring etter nærmere retningslinjer gitt av Vegdirektoratet, er at det må forutsettes at disse kontrollørene har opparbeidet seg kompetanse gjennom praksis og ved arbeidsplassopplæring og kursing innen periodisk kontroll.

Vi gjør oppmerksom på at de kontrollørene som gjennomfører tilpasset grunnopplæring, også må gjennomføre oppfriskningsopplæring videre på ordinær måte for å fornye godkjenningen.

5 Innhold i og oppbygging av tilpasset grunnopplæring

5.1 Innledning

Den tilpassede grunnopplæringen består av to opplæringsløp; ett for tunge og ett for lette. De elevene som skal godkjennes for kontroll av lette kjøretøy må gjennomføre opplæringsløpet for lette kjøretøy. De elevene som skal godkjennes for kontroll av tunge kjøretøy må gjennomføre opplæringsløpet for tunge kjøretøy. For de som skal være kontrollører av både lette og tunge kjøretøy, må begge opplæringsløpene gjennomføres.

Tema 1, 2 og 4 i de teoretiske opplæringsløpene for lette og tunge har samme innhold. Det er dermed tilstrekkelig å gjennomføre disse temaene i ett av opplæringsløpene.

Rammene for hvert opplæringsløp foreslås å være minimum 9 timer teoretisk opplæring og 14 timer (2 dager) praktisk opplæring, totalt 23 timer. En undervisningstime skal være 45 minutter og det skal være tilstrekkelig pause mellom timene. Den teoretiske delen av opplæringen er hovedsakelig knyttet til formål med periodisk kontroll av kjøretøy og aktuelle reguleringer av betydning for kontrollfunksjonen, gjennomgang av kjøretøytekniske krav samt relevante lover og forskrifter av betydning for periodisk kontroll av kjøretøy. Den praktiske delen av opplæringen skal benyttes til teoretisk/praktisk gjennomgang og bruk av kontrollinstruksen samt praktisk opplæring i kontrollutførelse.

Opplæringsløp Lette	Opplæringsløp Tunge
Kontroll av lette kjøretøy Teoretisk opplæring i aktuelt regelverk 9 timer	Kontroll av tunge kjøretøy Teoretisk opplæring i aktuelt regelverk 9 timer
Kontroll av lette kjøretøy Praktisk opplæring i kontrollinstruksen 14 timer	Kontroll av tunge kjøretøy Praktisk opplæring i kontrollinstruksen 14 timer

Hvert opplæringsløp er delt opp i temaer, med hovedmål, ofte flere delmål og hovedmomenter til delmålene. Delmål og tilhørende hovedmomenter er satt for å sikre at hovedmålet med opplæringen nås i de ulike temaene. Opplæringsplanen til opplæringsvirksomhetene skal synliggjøre og sikre at samtlige mål med opplæringen nåes. Se mer om dette i punkt 6.1.2.

Rekkefølgen på temaene kan deles opp ved behov og gjennomføres når det passer best i forhold til den øvrige undervisningen. Temaene i hvert opplæringsløp angir likevel obligatorisk antall timer som skal benyttes per tema for å sikre at opplæringen gjennomføres på en forsvarlig måte. Timeantallet gir en indikasjon til opplæringsvirksomhetene på omfanget av opplæringen. Dersom den teoretiske delen av opplæringen gjennomføres gjennom elektronisk basert opplæring, vil timeantallet mer gi en føring for omfang av lærestoff som skal inngå i modulen. Samferdselsdepartementet og bransjen har sterkt anmodet om at den teoretiske opplæring må kunne tilbys som e-læring.

5.2 Nærmere om innholdet i og metoder for opplæringen

5.2.1 Opplæringsløp Lette – Teoretisk opplæring i aktuelt regelverk

Tidsforbruk: 9 timer

Undervisning: Klasserom. Maks 24 elever. Alternativt e-læring.

5.2.1.1 Tema 1 – Formål med periodisk kontroll av kjøretøy (1 time)

Hovedmål:

Eleven skal forstå hensikten med og de overordnede målene for ordningen med periodisk kontroll av kjøretøy

Delmål 1:

Eleven skal kjenne til hensikten med kontrollordningen

Hovedmomenter:

- Opprinnelig begrunnelse for innføring av periodisk kontroll av kjøretøy
- Begrunnelsene for kontrollordningen i direktiv 2014/45/EU

Delmål 2:

Eleven skal kjenne til målene for periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Nasjonal målsetting med kontrollordningen inkludert 0-visjonen
- Periodisk kontroll av kjøretøy og trafikksikkerhet
- Periodisk kontroll av kjøretøy og miljø

5.2.1.2 Tema 2 – Offentlig forvaltning og reguleringer av betydning for kontrollfunksjonen (1 time)

Hovedmål:

Eleven skal ha oversikt over den offentligrettslige reguleringen av periodisk kontroll av kjøretøy i Norge

Delmål 1:

Eleven skal kjenne til organiseringen av Statens vegvesen, samt kontrollorganenes forhold til Statens vegvesen ved periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Kort om oppbyggingen av Statens vegvesen og den periodiske kontrollen sin rolle i Statens vegvesen sitt arbeid
- Forholdet mellom politisk ledelse (Samferdselsdepartementet) og statsforvaltningen (Statens vegvesen)
- Statens vegvesen sitt ansvar for periodisk kontroll av kjøretøy
- Forholdet mellom Statens vegvesen og kontrollorganene

Delmål 2:

Eleven skal kjenne til aktuelle hjemler i vegtrafikkloven, forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy og forskrift om opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Kort om vegtrafikkloven
- Kort om forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy
 - Habilitetskrav ved gjennomføring av kontroller
 - Kjøretøyeiers rettigheter i forbindelse med gjennomføring av kontroller
- Kort om forskrift om opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy

Delmål 3:

Eleven skal kjenne til reguleringer rundt personvern og innsyn

Hovedmomenter:

- Personvern og innsyn – kort om aktuelle hjemler i offentlighetsloven og lov om personopplysninger

Delmål 4:

Eleven skal ha kunnskap om og diskutere etikkbegrepet og kunne sette dette i sammenheng med periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Hva er etikk

- Hvilke etiske dilemma kan oppstå ved periodisk kontroll av kjøretøy
- Hvordan løse etiske dilemma

5.2.1.3 Tema 3 – Kjøretøytekniske krav for lette kjøretøy (4 timer)

Hovedmål:

Eleven skal ha kunnskap om og kunne finne frem i nødvendige tekniske forskrifter av betydning for utførelse av periodisk kontroll av lette kjøretøy

Delmål 1:

Eleven skal ha kunnskap om og finne frem til aktuelle bestemmelser i forskrift om krav til kjøretøy, kjøretøyforskriften og forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil

Hovedmomenter:

- Definisjon/klassifisering av ulike kjøretøy samt forskjellen på teknisk og avgiftsmessig klassifisering
- Krav til og godkjenning av kjøretøy ved 1. gangs registrering
- Spesielle godkjenninger (Kjøretøyforskriften §§ 1-7, 1-9, 1-15 og 1-16)
- Ombygging av kjøretøy (Kjøretøyforskriftens kapittel 7)
- Aktuelle tekniske krav til lette kjøretøy (Kjøretøyforskriftens kap. 10 – 41)
- De aktuelle tekniske kravene mv. for kjøretøy (vedlegg 1 til forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil)
- Hastighetsbegrensere og fartsrigger (gjelder aktuelle kjøretøy også under 7500 kg mv)
- Spesielle lette kjøretøy (ambulanse, utrykningskjøretøy, «minibuss» mv)

Delmål 2:

Eleven skal ha kunnskap om og kunne finne frem til aktuelle bestemmelser i forskrift om bruk av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Bestemmelse om hjul (§ 1-4)
- Bestemmelse om brannslukkingsapparat (§ 1-5)
- Aktuelle bestemmelser om kjennemerke (kapittel 2)

5.2.1.4 Tema 4 – Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (3 timer)

Hovedmål:

Eleven skal ha god kunnskap om forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy samt om rutiner for behandling av og rapportering av kontrolldata

Delmål 1:

Eleven skal ha god kunnskap om og finne frem i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy og kunne løse aktuelle problemstillinger med utgangspunkt i forskriften

Hovedmomenter:

- Grundig gjennomgang av forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy
- Det skal legges særlig vekt på §§ 4, 7–9, 12 – 20 og 23 – 24 a.
- Hensikt med og krav til kvalitetsstyringssystemet skal gjennomgås med særlig vekt på følgende:
 - Hvorfor har vi et kvalitetsstyringssystem (bakgrunn)?
 - Oppbygging av kvalitetsstyringssystemet
 - Betydning av de enkelte prosedyrene i kvalitetsstyringssystemet

Delmål 2:

Etter opplæringen skal eleven kjenne til de ulike IT-applikasjonene som berører periodisk kontroll av kjøretøy og bruken av de, samt viktigheten av å ha sikker tilgang til systemene

Hovedmomenter

- Orientering om PKK- og verkstedsregisteret
- Rutiner ved innrapportering av kontroller
- Oppbygging av innrapporteringsordningen
- Gjennomgang av manuell kontrollseddel og når denne skal brukes
- Orientering om TK-tjenester og deres oppgaver
- Kort informasjon om hvem som er dataleverandører
- Gjennomgang av ulike former for IKT-sikkerhet og viktigheten av dette

5.2.2 Opplæringsløp Lette – Praktisk/teoretisk opplæring i kontrollinstruksen

Tidsforbruk: 14 timer

Undervisning: Lokaler og utstyr skal være tilrettelagt for gjennomføring av periodisk kontroll av kjøretøy. Undervisningen skal gjennomføres i form av praktisk/teoretisk gjennomgang av kontrollinstruks samt praktiske kontroller av kjøretøy. Undervisningen kan skje med maks 12 elever.

5.2.2.1 Tema 1– Kontrollgjennomføring for lette kjøretøy (instruks, metoder, vurderinger, utstyr) (14 timer)

Hovedmål:

Etter gjennomgangen skal eleven ha god innsikt i og kunne gjennomføre riktige periodiske kontroller av lette kjøretøy med rett resultat i henhold til kontrollinstruksen

Delmål 1:

Eleven skal ha god kunnskap om og forståelse av gjeldende kontrollinstruks, samt finne frem i og bruke denne (finne kontrollpunkt, kontrollmetode og mangelmerknad/bedømming for lette kjøretøy)

Hovedmomenter:

- Oppbygging av kontrollinstruksen
- Vurdering, bedømming og skjønn
- Teoretisk gjennomgang av viktige kontrollpunkter

Delmål 2:

Eleven skal ha kunne gjennomføre riktige periodiske kontroller av lette kjøretøy i henhold til kontrollinstruksen og forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy.

Hovedmomenter:

- Bruk av kontrollutstyr
 - Krav til utstyr
 - Brukerveiledning for utstyr
 - Vedlikeholdsrutiner for utstyr
 - Kalibrering av utstyr
- Plan/rutine/prosedyre for gjennomføring av kontroll
- Praktisk kontroll/gjennomgang av kontrollpunktene
- Vurdering av de enkelte kontrollpunktene i forhold til kontrollert kjøretøy
- Fabrikantens toleranser i forhold til kontrollbedømming
- Utferdige kontrollseddel i henhold til utført kontroll

5.2.3 Opplæringsløp Tunge – Teoretisk opplæring i aktuelt regelverk

Tidsforbruk: 9 timer

Undervisning: Klasserom. Maks 24 elever. Alternativt e-læring.

5.2.3.1 Tema 1 – Formål med periodisk kontroll av kjøretøy (1 time)

Hovedmål:

Eleven skal forstå hensikten med og de overordnede målene for ordningen med periodisk kontroll av kjøretøy

Delmål 1:

Eleven skal kjenne til hensikten med kontrollordningen

Hovedmomenter:

- Opprinnelig begrunnelse for innføring av periodisk kontroll av kjøretøy
- Begrunnelsene for kontrollordningen i direktiv 2014/45/EU

Delmål 2:

Eleven skal kjenne til målene for periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Nasjonal målsetting med kontrollordningen inkludert 0-visjonen
- Periodisk kontroll av kjøretøy og trafikksikkerhet
- Periodisk kontroll av kjøretøy og miljø

5.2.3.2 Tema 2 – Offentlig forvaltning og reguleringer av betydning for kontrollfunksjonen (1 time)

Hovedmål:

Eleven skal ha oversikt over den offentligrettslige reguleringen av periodisk kontroll av kjøretøy i Norge

Delmål 1:

Eleven skal kjenne til organiseringen av Statens vegvesen, samt kontrollorganenes forhold til Statens vegvesen ved periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Kort om oppbyggingen av Statens vegvesen og den periodiske kontrollen sin rolle i Statens vegvesen sitt arbeid
- Forholdet mellom politisk ledelse (Samferdselsdepartementet) og statsforvaltningen (Statens vegvesen)
- Statens vegvesen sitt ansvar for periodisk kontroll av kjøretøy
- Forholdet mellom Statens vegvesen og kontrollorganene

Delmål 2:

Eleven skal kjenne til aktuelle hjemler i vegtrafikkloven, forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy og forskrift om opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Kort om vegtrafikkloven
- Kort om forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy
 - Habilitetskrav ved gjennomføring av kontroller
 - Kjøretøyeiers rettigheter i forbindelse med gjennomføring av kontroller
- Kort om forskrift om opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy

Delmål 3:

Eleven skal kjenne til reguleringer rundt personvern og innsyn

Hovedmomenter:

- Personvern og innsyn – kort om aktuelle hjemler i offentlighetsloven og lov om personopplysninger

Delmål 4:

Eleven skal ha kunnskap om og diskutere etikkbegrepet og kunne sette dette i sammenheng med periodisk kontroll av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Hva er etikk
- Hvilke etiske dilemma kan oppstå ved periodisk kontroll av kjøretøy
- Hvordan løse etiske dilemma

5.2.3.3 Tema 3 – Kjøretøytekniske krav for tunge kjøretøy (4 timer)

Hovedmål:

Eleven skal ha kunnskap om og kunne finne frem i nødvendige tekniske forskrifter av betydning for utførelse av periodisk kontroll av tunge kjøretøy

Delmål 1:

Eleven skal ha kunnskap om og finne frem til aktuelle bestemmelser for tunge kjøretøy i forskrift om krav til kjøretøy, kjøretøyforskriften og forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil

Hovedmomenter:

- Definisjon/klassifisering av ulike kjøretøy samt forskjellen på teknisk og avgiftsmessig klassifisering
- Krav til og godkjenning av kjøretøy ved 1. gangs registrering
- Spesielle godkjenninger (kjøretøyforskriften §§ 1-7, 1-9, 1-15 og 1-16)
- Ombygging av kjøretøy (kjøretøyforskriftens kapittel 7)
- Aktuelle tekniske krav til tunge kjøretøy (kjøretøyforskriften kap. 10 - 41 + 44), med særlig vekt på bremses, lys, speil, underkjøringshinder, sidehinder, tilhengerkopling/-drag
- De aktuelle tekniske kravene mv. for tunge kjøretøy (vedlegg 1 til forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil)
- Nærmere om hastighetsbegrensere og farts skriver

Delmål 2:

Eleven skal ha kunnskap om og kunne finne frem til aktuelle bestemmelser i forskrift om bruk av kjøretøy

Hovedmomenter:

- Bestemmelse om hjul (§ 1-4)
- Bestemmelse om brannslukkingsapparat (§ 1-5)
- Aktuelle bestemmelser om kjennemerke (kapittel 2)

Delmål 3:

Eleven skal ha kunnskap om ulike spesialkjøretøy og deres oppbygning og ulike funksjoner

Hovedmomenter:

- Spesielle tekniske krav til buss
- Spesielle tekniske krav til kjøretøy innrettet for transport av funksjonshemmede

5.2.3.4 Tema 4 – Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (3 timer)

Hovedmål:

Eleven skal ha god kunnskap om forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy samt om rutiner for behandling av og rapportering av kontrolldata

Delmål 1:

Eleven skal ha god kunnskap om og finne frem i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy og kunne løse aktuelle problemstillinger med utgangspunkt i forskriften

Hovedmomenter:

- Grundig gjennomgang av forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy
- Det skal legges særlig vekt på §§ 4, 7-9, 12 - 20 og 23 - 24 a.
- Hensikt med og krav til kvalitetsstyringssystemet skal gjennomgås med særlig vekt på følgende:
 - Hvorfor har vi et kvalitetsstyringssystem (bakgrunn)?
 - Oppbygging av kvalitetsstyringssystemet
 - Betydning av de enkelte prosedyrene i kvalitetsstyringssystemet

Delmål 2:

Etter opplæringen skal eleven kjenne til de ulike IT-applikasjonene som berører periodisk kontroll av kjøretøy og bruken av de, samt viktigheten av å ha sikker tilgang til systemene

Hovedmomenter

- Orientering om PKK- og verkstedsregisteret
- Rutiner ved innrapportering av kontroller
- Oppbygging av innrapporteringsordningen
- Gjennomgang av manuell kontrollseddel og når denne skal brukes
- Orientering om TK-tjenester og deres oppgaver
- Kort informasjon om hvem som er dataleverandører
- Gjennomgang av ulike former for IKT-sikkerhet og viktigheten av dette

5.2.4 Opplæringsløp Tunge – Praktisk/teoretisk opplæring i kontrollinstruksen

Tidsforbruk: 14 timer

Undervisning: Lokaler og utstyr skal være tilrettelagt for gjennomføring av periodisk kontroll av kjøretøy. Undervisningen skal gjennomføres i form av praktisk/teoretisk gjennomgang av kontrollinstruks samt praktiske kontroller av kjøretøy. Undervisningen kan skje med maks 12 elever.

5.2.4.1 Tema 1 – Kontrollgjennomføring for tunge kjøretøy (instruks, metoder, vurderinger, utstyr) (14 timer)

Hovedmål:

Etter gjennomgangen skal eleven ha innsikt i og kunne gjennomføre riktige periodiske kontroller av tunge kjøretøy med rett resultat i henhold til kontrollinstruksen

Delmål 1:

Eleven skal ha god kunnskap om og forståelse av gjeldende kontrollinstruks, samt finne frem i og bruke denne (finne kontrollpunkt, kontrollmetode og mangelmerknad/bedømming for tunge kjøretøy)

Hovedmomenter:

- Oppbygging av kontrollinstruksen
- Vurdering, bedømming og skjønn
- Teoretisk gjennomgang av viktige kontrollpunkter

Delmål 2:

Eleven skal ha kunne gjennomføre riktige periodiske kontroller av tunge kjøretøy i henhold til kontrollinstruksen og forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy.

Hovedmomenter:

- Bruk av kontrollutstyr
 - Krav til utstyr
 - Brukerveiledning for utstyr
 - Vedlikeholdsrutiner for utstyr
 - Kalibrering av utstyr
- Plan/rutine/prosedyre for gjennomføring av kontroll
- Praktisk kontroll/gjennomgang av de enkelte kontrollpunktene
- Vurdering av de enkelte kontrollpunktene i forhold til kontrollert kjøretøy
- Fabrikantens toleranser i forhold til kontrollbedømming
- Utferdige kontrollseddel i henhold til utført kontroll

5.3 Elevantall

Vegdirektoratet har i kontrollopplæringsforskriften § 3 tredje ledd valgt å sette en begrensning på 6 elever ved praktisk undervisning i modul 6A (lette), 6B (tunge) og 6C (traktor) i grunnopplæringen for det ordinære løpet. Begrensningen er satt for å sikre elevene størst mulig utbytte av opplæringen. Vi ser imidlertid gode grunner for å lempe på dette kravet med tanke på de elevene som skal gjennomføre den tilpassede opplæringen. Gruppen elever som skal gjennomføre den tilpassede opplæringen er personer med kontrollerfaring og har således kompetanse på området fra før. Vi vil derfor akseptere at praktisk/teoretisk opplæring i gjeldende kontrollinstruks, i henhold til den tilpassede opplæringen, kan gjennomføres med grupper på inntil 12 elever samtidig.

5.4 Valg av opplæringsløp

Statens vegvesen ved regionvegkontoret kan gi godkjenning som kontrollør i periodisk kontroll av lette kjøretøy og godkjenning som kontrollør i periodisk kontroll av tunge kjøretøy. Hvilke opplæringsløp den enkelte elev må gjennomføre for å få slik godkjenning henger sammen med hvilke kjøretøy vedkommende kontrollerer i dag, og dermed hvilken kategori av kontrollorgan vedkommende skal arbeide ved.

Vi har som vist i punkt 5 i den tilpassede opplæringen delt inn i to uavhengige opplæringsløp, ett for lette og ett for tunge. Det lette løpet må gjennomføres av elever som skal gjennomføre periodisk kontroll av kjøretøy med tillatt totalvekt 3500 kg eller mindre. (Denne kategorien gjelder også for periodisk kontroll av kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3501 kg til 7500 kg utstyrt med hydraulisk bremseanlegg). Det tunge løpet må gjennomføres av elever som skal gjennomføre periodisk kontroll av kjøretøy med tillatt totalvekt over 3500 kg.

Vegdirektoratet ønsker spesielt å trekke frem at vi har endret definisjonen for kontrollorgan 02 i pkkf. § 7 bokstav b til «*Kontrollorgan for periodisk kontroll av kjøretøy med tillatt totalvekt 3 501 kg til 7 500 kg, med unntak av traktor*». Endringen har den konsekvens at de som skal jobbe som kontrollør ved kontrollorgan 02 kun må gjennomføre opplæringsløpet for kontroll av tunge kjøretøy.

5.5 Fritak fra kravet om obligatorisk opplæring

Flere virksomheter avholder i dag ulike kurs i periodisk kontroll av tunge og lette kjøretøy. Det er reist spørsmål fra bransjen i forbindelse med høringen om disse kursene kan gi kontrollørene fritak fra å gjennomføre deler av den tilpassede opplæringen.

Grunnopplæringen for kontrollører i periodisk kontroll av kjøretøy i henhold til kontrollopplæringsforskriften kapittel 4, og det nærmere innholdet i denne, tar utgangspunkt i kravene til opplæringstemaer satt i direktiv 2014/45/EU vedlegg IV punkt 2. Opplæringen tar dessuten utgangspunkt i ny kontrollinstruks og er utviklet med tanke på trening i og samkjøring av periodisk kjøretøykontroll. Det stilles videre krav til de som skal

tilby slik opplæring samt krav om tilsyn med disse og opplæringen de tilbyr. Den tilpassede opplæringen skissert i disse retningslinjene har samme utgangspunkt. Vegdirektoratet har ikke anledning til å lempe på minimumskravene i direktivet.

Tidligere gjennomført opplæring i periodisk kjøretøykontroll, med unntak av obligatorisk kurs i bremseprøving, jf. gjeldende pkkf § 12 andre ledd nr. 4 bokstav e, er utelukkende basert på opplæring i privat regi uten at denne er godkjent av eller ført tilsyn med av Statens vegvesen hva gjelder omfang og innhold. Vi mener at dette i seg selv er et sterkt argument for ikke å kunne godkjenne tidligere gjennomført opplæring.

Når det gjelder kursene i bremseprøving og som retter seg mot kontroll av tunge kjøretøy, er disse godkjent av Vegdirektoratet. Dette er midlertid et kurs over 1 dag avgrenset til bremseprøving for kontrollører som skal utføre kontroll av kjøretøy med trykkluftmekaniske bremses. Om det skulle gi grunnlag for fritak, vil dette uansett bare dekke en liten del av den foreslåtte opplæringen.

Et annet argument for ikke å gi fritak for tidligere gjennomført opplæring er at det vil være vanskelig å sette en «foreldelsesfrist» for slik opplæring. Det vil i tillegg by på utfordringer å gjøre et slikt fritak generelt uten at det resulterer i usaklig forskjellsbehandling.

Vi velger etter dette å legge avgjørende vekt på at grunnopplæringen har et delvis nytt innhold motivert ut fra hensynet til et felles kompetanseløft for pkk-kontrollørene. Det fremstår som utfordrende å finne frem til løsninger der vi differensierer for tidligere gjennomført opplæring all den tid vi ikke har oversikt over og innsikt i innholdet av den tidligere gjennomførte opplæringen. Slik vi ser det vil en anerkjennelse av tidligere gjennomført opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy ikke samsvare med kravene i direktivet. Tidligere gjennomført opplæring i privat regi er, slik Vegdirektoratet vurderer det, ikke et argument for å gi fritak for hele eller deler av grunnopplæringen, men heller et argument for å tillate en tilpasset opplæring for kontrollører tilsatt før 20. mai 2018.

6 Krav til opplæringsvirksomheter og personell som skal tilby tilpasset opplæring for kontrollører

6.1 Godkjenning av opplæringsvirksomhet

6.1.1 Søknadsprosessen

Kravene til opplæringsvirksomhetene som skal ha ansvaret for å gjennomføre tilpasset grunnopplæring (og ordinær grunnopplæring og oppfriskningsopplæring) i periodisk kontroll av kjøretøy, følger av kapittel 3 i kontrollopplæringsforskriften. Samtlige bestemmelser i kapittelet er beskrevet nærmere i høringsnotatet.

Tilpasset grunnopplæring (og ordinær grunnopplæring og oppfriskningsopplæring) i periodisk kontroll av kjøretøy etter forskriften kan bare gis av opplæringsvirksomhet godkjent av Vegdirektoratet. For å kunne tilby tilpasset grunnopplæring som beskrevet i punkt 5 må virksomheten søke om å bli godkjent som opplæringsvirksomhet for

grunnopplæring og oppfriskningsopplæring i henhold til kategoriene listet opp i kontrollopplæringsforskriften § 5, omtalt nærmere i høringsnotatets punkt 38.4.

Virksomheter som ønsker å gi et tilbud om tilpasset grunnopplæring, må i tillegg forplikte seg til å tilby opplæring i det ordinære opplæringsløpet (se punkt 3.2) for å kunne få godkjenning som opplæringsvirksomhet. Dette gjør vi for å sikre at fremtidens kontrollører også har et opplæringstilbud, etter at dagens kontrollører på overgangsordning har gjennomført den tilpassede opplæringen.

Det vil kun være aktuelt å søke om godkjenning som opplæringsvirksomhet i kategori A Lette og/eller kategori B Tunge. Det vil ikke være mulig å tilby et tilpasset opplæringsløp for kategori C Traktor, da traktor ikke er omfattet av dagens kontrollordning.

Godkjenning som opplæringsvirksomhet gis på bakgrunn av skriftlig og dokumentert søknad til Vegdirektoratet på et fastsatt skjema. Søknaden skal inneholde opplysninger om hvilken kategori opplæringsvirksomheten søker godkjenning for, virksomhetens forretningsnavn og organisasjonsnummer, opplysninger om geografisk forretningssted, undervisningsmaterieell og utstyr som skal brukes i teoretisk og praktisk opplæring, opplæringsplan definert i § 2 og dokumentasjon på opplæringsansvarlig og opplæringspersonellets kvalifikasjoner og faglige bakgrunn.

6.1.2 Nærmere om geografisk forretningssted

Kontrollopplæringsforskriftens § 5 tredje ledd bokstav b krever at opplæringsvirksomheten blant annet opplyser om geografisk tilholdssted. Det fremgår av høringsnotatet at med dette menes virksomhetens kontoradresser og eventuelle adresser der opplæring foregår så langt dette er på plass på søknadstidspunktet. For å kunne gjennomføre tilsyn er det nødvendig å ha kjennskap til hvor virksomheten holder til. Det vil, som vi også påpeker i høringsnotatet, være vanskelig for den enkelte tilbyder å vite nøyaktig hvilke undervisningslokaler de vil anvende på godkjenningstidspunktet. Lokalene som vil brukes vil nok være avhengig av etterspørsel og geografisk tilknytning. Vi har derfor valgt å ikke oppstille dette som et krav for å få godkjenning som opplæringsvirksomhet. Vi har heller ikke oppstilt noe krav om at opplæringen kun kan foregå på den adressen opplæringsvirksomheten har sin «hovedadresse» (den adressen man gjerne oppgir på søknadstidspunktet). For å kunne føre tilsyn med kravene i forskriften; blant annet krav til lokaler, utstyr, krav til opplæring mv. er vi likevel avhengig av å få informasjon om samtlige kurssteder. Vi har derfor i kontrollopplæringsforskriften § 7 første ledd bokstav d valgt å oppstille krav om at opplæringsvirksomhetene, før undervisningen starter, melder fra til regionvegkontoret om sted og tidspunkt for gjennomføring av grunnopplæring eller oppfriskningsopplæring. Dette vil være nødvendig i forbindelse med gjennomføring av tilsyn.

6.1.3 Nærmere om opplæringsplan

Søkeren må som nevnt ovenfor fremlegge en opplæringsplan for virksomheten for å få godkjenning som opplæringsvirksomhet. Opplæringsplanen er definert i

kontrollopplæringsforskriften § 2 og er omtalt nærmere i læreplanen, i punkt 1.2.3 i vedlegg V, til høringsnotatet.

Søkeren skal fremlegge opplæringsplan for den tilpassede opplæringen, basert på retningslinjene i dette dokumentet. Vegdirektoratet har i tillegg til retningslinjene utformet en liste med stikkord og litteraturhenvisninger til de enkelte temaene/punktene i den tilpassede opplæringen. Disse er ment som en hjelp for opplæringsvirksomhetene ved utarbeidelse av opplæringsplaner, og for Statens vegvesen ved godkjenning og tilsyn.

Godkjenningen gis imidlertid på det vilkår at det fremlegges ny opplæringsplan for det ordinære opplæringsløpet **innen 01.01.2019**. Dersom slik opplæringsplan for ordinær grunnopplæring ikke foreligger innen denne fristen, vil opplæringsvirksomheten ikke lenger fylle kravene og miste sin godkjenning.

Opplæringsvirksomhetene må også fremlegge opplæringsplan for oppfriskningsopplæringen innen en nærmere angitt frist som Vegdirektoratet vil komme tilbake til.

6.1.4 Nærmere om opplæringsansvarlig og opplæringspersonell

Når det gjelder opplæringsansvarlig så krever vi at han har kompetanse innen periodisk kontroll av kjøretøy, jf. kontrollopplæringsforskriften § 10. Bakgrunnen for at vi foreslår dette er at vi mener det er viktig at den som har det faglige ansvaret på vegne av opplæringsvirksomheten bør ha kunnskap om fagfeltet. Slik vi ser det vil et slikt grunnlag i større grad sikre kvaliteten på opplæringen og at opplæringen gjennomføres i tråd med de læringsmål som er satt i kapittel 4 og 5. Relevant kompetanse kan eksempelvis være kompetanse som teknisk leder/stedfortreder eller som kontrollør i et kontrollorgan, jf. gjeldende regler i forskrift om periodisk kjøretøykontroll §§ 11 og 12. Men også annen faglig kompetanse kan anses å være relevant (dette omtales også i høringen). Opplæringsansvarlig skal i tillegg ha undervisningserfaring.

Opplæringspersonellet må ha kompetanse tilpasset modulen i den kategorien de skal undervise i.

For å kunne vurdere hvorvidt en person tilfredsstillt kravene til å være opplæringsansvarlig er vi avhengig av opplysninger om vedkommende sin yrkesbakgrunn, gjerne gjennom vitnemål, attester mv., for å kunne vurdere hvorvidt vedkommende har tilstrekkelig kompetanse for å bli opplæringsansvarlig. Dette må vedlegges søknad om godkjenning som opplæringsvirksomhet.

6.2 Innmelding av opplæring og planlagte kurs

Innmelding av opplæring vil foregå elektronisk. Det er planlagt en enkel innrapporteringsløsning på vegvesen.no der godkjente opplæringsvirksomheter kan logge seg på.

Tilsvarende løsning vil utvikles for innrapportering av planlagte kurs. Vegdirektoratet og regionvegkontoret vil på denne måten ha oversikt over når opplæringsvirksomhetene skal

avholde kurs, hvordan type kurs de skal tilby, hvor disse skal avholdes og antall deltagere på kursene.

6.3 Evaluering av opplæringen

For ytterligere å sikre at eleven faktisk har tilegnet seg de mål som er påkrevet etter kapittel 4 og 5 i kontrollopplæringsforskriften, er det fastsatt at det skal foretas en evaluering av eleven. Dette skal også gjennomføres ovenfor elever som gjennomfører den tilpassede opplæringen.

Vi har valgt å legge dette ansvaret på opplæringsvirksomhetene da de har hovedansvaret for gjennomføringen av opplæringen og er nærmest til å kunne følge opp og evaluere elevens utvikling. En evaluering kan gjennomføres underveis i opplæringen, eksempelvis etter en eller flere gjennomførte moduler, eller etter gjennomført opplæring. En evaluering kan bestå i teoretisk og/eller praktisk prøve eller annen tilsvarende evaluering. Vi ser det likevel mest naturlig å benytte en form for prøving.

Det kan videre nevnes at evalueringen skal være en del av den obligatoriske opplæringen – og innenfor det satte timeantallet som skal brukes i de enkelte modulene – og er ikke et tillegg til dette.

Evalueringen omtales nærmere i høringsnotatet.

6.4 Tilleggsopplæring

For å ytterligere sikre at eleven når målene for opplæringen har vi valgt å innta et krav om tilleggsopplæring. Dersom opplæringspersonellet ser at eleven underveis i opplæringen åpenbart ikke klarer de målene som er satt, må slik opplæring gjennomføres. Det kan også være aktuelt å gi tilleggsopplæring dersom en elev ikke består en evaluering eller prøve utført av opplæringsvirksomheten. Innholdet i en slik opplæring må vurderes av opplæringspersonellet opp mot elevens behov. Opplæringsvirksomhetene vil da måtte tilby opplæring som går utover de obligatoriske timene satt til opplæringen. Dette må eleven i så fall informeres om. Dette omtales nærmere i høringsnotatet.

6.5 Gebyr for behandling av søknad

Det er fastsatt gebyr for søknad om godkjenning som opplæringsvirksomhet for periodisk kontroll. Se nærmere om dette i punkt 38.5 i høringsnotatet. Gebyrets størrelse settes til kroner 25 940. Dette omfatter saksbehandling knyttet til gjennomgang av søknad, opplæringsplaner, gjennomgang av dokumentasjon med tanke på opplæringspersonellens kompetanse, kontroll av undervisningsutstyr og lokaler, herunder reiseutgifter og øvrig arbeid knyttet til godkjenningen.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at gebyret omfatter både gjennomgang og godkjenning av opplæringsplan for tilpasset grunnopplæring etter disse retningslinjer, og ordinære opplæringsplaner etter kontrollopplæringsforskriften.

Statens vegvesen

Opplæringsvirksomheter for PKK

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Ola A Undheim / 51911262

Vår referanse:
16/180677-124

Deres referanse:

Vår dato:
19.03.2019

Presiseringer til retningslinjer for opplæringsvirksomheter som tilbyr tilpasset grunnopplæring i PKK

1. Innledning

Vi viser til gjeldende retningslinjer av 25. mai 2018, saksnr 16/180677-112. Disse gjelder for de som tilbyr tilpasset opplæring i periodisk kontroll av kjøretøy. De første opplæringsvirksomhetene startet opplæring høsten 2018, og i løpet av høsten og vinteren har vi fått en del erfaringer med selve opplæringsordningen og de beskrivelsene og vilkårene som ligger i retningslinjene. Med utgangspunkt i disse erfaringene finner vi det nødvendig å gjøre noen presiseringer til retningslinjene.

2. Tidsbruk på de enkelte temaene

Vi erfarer at flere av opplæringsvirksomhetene bruker noe ulik tid på de enkelte temaene i forhold til det som er satt opp som tidsbruk i retningslinjene, og vi vil derfor presisere at de skisserte tidsrammene i retningslinjene skal benyttes som minimumstid. For å sikre dette bedre ber vi om at alle opplæringsvirksomhetene utarbeider en spesifikk timeplan hvor tema og tidsbruk er klart avgrenset. I tillegg bør en slik timeplan inneholde en kort beskrivelse av undervisningsopplegget for den enkelte time.

Når det gjelder den praktiske/teoretiske opplæringen i kontrollinstruks og kontrollgjennomføring på 14 timer, så er det ikke sagt noe mer om fordeling av tiden på gjennomgang av instruks (delmål 1) og på praktisk kontrollopplæring/-gjennomføring (delmål 2). Vår erfaring er at det blir brukt relativt lite tid på den praktiske delen med kontrollgjennomføring. I det opprinnelige forslaget var det satt opp 4 undervisningstimer til selve kontrollinstruksen, og vi mener dette er en god rettesnor for tidsbruken ved teoretisk gjennomgang av kontrollinstruksen. Dette vil også samsvare med de føringene som ble lagt om at ca halvdelen av den totale grunnopplæringen skal være praktisk rettet. Ved at man har ca 10 timer til delmål 2, kontrollgjennomføring, inkludert eksempelvis vurdering av deler, vurdering av feil ut fra bilder/presentasjoner, gjennomgang av teknisk utstyr osv, så er opplæringen relativt nær denne føringen.

3. Gjennomføring av praktisk opplæring

Vi erfarer at det brukes noe ulikt antall kjøretøy ved den praktiske opplæringen. For å oppfylle kravene til praktisk kontrollgjennomføring, må det brukes minimum 2 relevante kjøretøyer til denne delen av opplæringen på lette kjøretøy. Maksimalt tillatte antall elever er 12 for den praktiske opplæringen, og disse må deles opp i minst 2 grupper ved den praktiske kontrollgjennomføringen slik at man ikke er 12 elever samlet ved opplæring/kontrollgjennomføring på ett kjøretøy.

Vi vil samtidig påpeke at selv om dette er kontrollører med lang erfaring, så er det læring som er hovedmålet med den praktiske kontrollgjennomføringen, og ikke en test av hva kontrollørene kan. Det betyr at instruktøren(-e) må være aktive og drive opplæring under denne sekvensen.

Vi erfarer også at noen opplæringsvirksomheter ikke gjennomfører opplæring i hele den praktiske kontrollgjennomføringen. Det skal gjennomføres opplæring i kontroll etter kontrollinstruksen for hele kontrollforløpet, og dette inkluderer også prøvekjøring. Opplæring knyttet til prøvekjøring kan, i tillegg til en rent fysisk gjennomføring av denne, også gjennomføres som en praktisk/teoretisk del med gjennomgang av alle punktene under prøvekjøring sammen med illustrasjon/film eller tilsvarende av hvordan dette gjennomføres.

4. Undervisningslokaler

Lokalene til både teoretisk og praktisk opplæring må være godt egnet til formålet. Dette gjelder både i forhold til plass, støy, luftkvalitet mv, men også i forhold til nødvendig utstyr og nødvendige fasiliteter. For lokaler som brukes til praktisk opplæring, må det sikres at man i nødvendig grad disponerer lokalene og ikke blir unødig forstyrret av annen virksomhet. Det forutsettes at man også bruker riktig og formålstjenlig utstyr som er i samsvar med kravene og som også har nødvendige godkjenninger og kalibrering. Opplæring utført med utstyr som ikke fyller kravene, vil bli underkjent.

5. Avslutning

Avslutningsvis vil vi minne om hovedformålet med opplæringen, nemlig at kontrollørene skal være bedre rustet til å gjennomføre like kontroller og kontroller i henhold til kontrollinstruksen når de er ferdige. Vi minner også om at opplæringsvirksomhetene må være bevisste på og bruke hovedmålet for de enkelte temaene i utformingen av opplæringen, slik at undervisningen i sin helhet reflekterer de målene som er satt for denne opplæringen.

Seksjon for tilsyn og kontroll

Med hilsen

Gro Bakkerud
Seniorrådgiver

Line Madelene Kirkeby

Statens vegvesen

Opplæringsvirksomheter for PKK

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Ola A Undheim / 51911262

Vår referanse:
16/180677-131

Deres referanse:

Vår dato:
13.09.2019

Videre presiseringer til retningslinjer for opplæringsvirksomheter som tilbyr tilpasset grunnopplæring

Vi viser til gjeldende retningslinjer for opplæringsvirksomheter av 25. mai 2018, saksnummer 16/180677-112, samt til presiseringer til disse av 13. mars 2019, saksnummer 16/180677-124. Vegdirektoratet finner det nødvendig å gå ut med ytterligere presiseringer for å få opplæringen så lik som mulig og for at opplæringen skal bli best mulig.

Undervisningsutstyr og lokaler

Vi vil først presisere at opplæringsvirksomhetene skal ha tilgang på alt utstyr som kreves for den type kontroller/kontrollorgankategori som det gis opplæring i. I tillegg skal dette utstyret være kalibrert, vedlikeholdt og i tråd med kravene i pkk-forskriften.

Videre viser vi til e-post sendt til alle opplæringsvirksomhetene den 12. april hvor vi blant annet skrev:

«Vi gjør også oppmerksom på at ved opplæring av kontrollørene så skal det alltid brukes kjørebaneløfter. Som dere ser av den reviderte veilederen er det åpnet for at man på enkelte punkter kan bruke 2-søyler, men dette gjelder i spesielle tilfeller. Det er viktig at dere ved opplæring viser det som er god og riktig standard og som er den måten kontrollene skal gjennomføres på. Derfor er vi opptatt av at dere som opplæringsvirksomheter går foran og er gode «ambassadører» for hvordan kontrollene skal utføres og at dere har lokaler, utstyr og verktøy som ikke bare fyller kravene men også er godt egnet til kontroller.»

Vegdirektoratet konstaterer på bakgrunn av regionens gjennomførte tilsyn at opplæringsvirksomhetene fremdeles bruker andre løftere enn kjørebaneløftere ved opplæring. Opplæringsvirksomhetene presiserer at de i undervisningen er veldig klare på at disse andre løfterne bare skal brukes til kontroll av punkter som ikke krever kjørebaneløfter. Vi ser imidlertid at det ikke fungerer slik i praksis. I tillegg mener vi at det gir feil signal til

bransjen at opplæringsvirksomhetene legger opp til en praksis som er ment som en unntaksordning for de kontrollorganene som ikke har tilstrekkelig antall kjørebaneløftere.

Vi vil derfor i lys av pkk-forskriften § 8 presisere ytterligere at det alltid skal benyttes kjørebaneløfter eller arbeidsgrav ved opplæring av PKK-kontrollørene, og vi ber opplæringsvirksomhetene tilpasse seg denne praksisen umiddelbart. Dersom det benyttes 2-søyler eller annen type løfter enn kjørebaneløfter/grav i forbindelse med opplæring etter 1. oktober 2019, vil opplæringen bli underkjent og det vil bli gitt reaksjon overfor opplæringsvirksomhetene i henhold til kontrolloplæringsforskriftens § 33.

Når det gjelder undervisningslokalene skal lokalene for både teoretisk og praktisk opplæring være godt egnet til formålet, noe som også ble tatt opp i forrige presisering. Vi vil på ny understreke dette også, da særlig for dere som ikke har faste undervisningslokaler/-steder. Det er viktig at dere før opplæringen starter, forvisser dere om at lokaler og utstyr er i samsvar med kravene og er egnet til formålet. Dersom dere finner at utstyr eller lokaler ikke er egnet til formålet eller ikke er i samsvar med kravene, skal dere ikke gjennomføre opplæringen. Opplæring i strid med kravene vil bli underkjent av Statens vegvesen, samt at det kan medføre reaksjoner i henhold til kontrolloplæringsforskriftens § 33.

Opplæringsopplegget

Om minimum tidsbruk

Vi ser at noen av dere på enkelte temaer bruker mer tid enn minimumstiden som er satt opp i retningslinjene for tilpasset opplæring. Det er ikke noe til hinder for dette så lenge det ikke går ut over tiden som minimum skal brukes på de andre temaene. Det betyr at dersom dere bruker mer tid på ett eller flere tema, så må dere øke total undervisningstid utover de 23 undervisningstimene totalt som forskriften krever som minimum.

Dersom dere velger en slik løsning, må det også fremgå av opplærings- og timeplanene deres. I den grad dere ønsker å bruke mer tid/øke innholdet i en eller flere av modulene, skal dette som nevnt ikke gå ut over de andre modulene rent tids- eller innholdsmessig. Dere bør da gjøre deltakerne oppmerksom på at dere gjennomfører en opplæring som går ut over fastsatt opplæring.

Om rekkefølgen på opplæringen

Vi viser til retningslinjene for tilpasset grunnopplæring som sier at rekkefølgen på temaene kan deles opp ved behov og gjennomføres når det passer best i forhold til øvrig undervisningen. Det er altså en viss mulighet for endring i den tilpassede opplæringen, i motsetning til ved fullstendig grunnopplæring hvor dette er regulert i kontrolloplæringsforskriftens § 11. Ut fra dette har vi funnet det formålstjenlig at tema 4 kan gjennomføres før tema 3 hos de som gjennomfører tilpasset grunnopplæring for både lette og tunge kontrollører. Dette for å tilpasse opplæringen bedre til de som skal ha godkjenning som kontrollør for både lette og tunge kjøretøy.

Vegdirektoratet vil likevel påpeke at opplæring som bygger på hverandre, må gjennomføres i rett rekkefølge. Det vil eksempelvis ikke være riktig å gjennomføre praktisk opplæring før elevene har gjennomgått kontrollinstruksen mv.

Om den praktiske opplæringen

Når det gjelder den praktiske opplæringen skal det brukes biler som er aktuelle for PKK innenfor den kategorien man gir opplæring. For opplæring av kontrollører av lette kjøretøy bør bilene være over 4 år og gjerne av ulike typer (vare-/personbil, diesel/bensin osv) slik at man får mest mulig gjennomgang av ulike forhold ved kontrollen.

Vi nevner også i den forbindelse at det ikke skal være grupper på mer enn 6 elever på hvert kjøretøy ved den praktiske opplæringen, jf tidligere presiseringer. Mange av dere har delt opp i mindre grupper, noe vi ser positivt på i forhold til opplæringen.

Oppsummering

Grunnen til at vi går ut med denne presiseringen i tillegg til retningslinjene og forrige presisering, er at vi ønsker at opplæringen skal bli så god som mulig. Vi vil at dere som er godkjente som opplæringsvirksomheter skal legge forholdene best mulig til rette for nettopp dette.

Det er ikke ønskelig at noen har opplæringsløsninger som går på akkord med kvaliteten på opplæringen, og vi håper alle arbeider for å få til så gode opplæringsløsninger for elevene som mulig.

Det har kommet til flere godkjente opplæringsvirksomheter, og det er derfor enda viktigere at alle forholder seg til oppsatte retningslinjer, presiseringer mv for at opplæringen skal bli så lik som mulig.

Avslutningsvis vil vi også minne om kravene i kontrolloplæringsforskriftens § 9 om elevfortegnelse og oversikt over elevene og hvilke kurs de har deltatt på. Vi vil etter hvert også gjennomføre systemtilsyn hos dere hvor disse oversiktene over avholdte kurs og elevfortegnelse vil være viktige registreringer.

Seksjon for tilsyn og kontroll
Med hilsen

Henning Harsem
Avdelingsdirektør

Gro Bakkerud

Statens vegvesen

Samling av presiseringer og avklaringer gjort i e-poster mv frem til juni 2020

Følgende presiseringer og avklaringer er tidligere sendt ut til opplæringsvirksomhetene:

- **Bruk av offisiell kontrollinstruks**

Vi er kjent med at flere av dere bruker eksempelvis den offisielle kontrollinstruksen men legger til egen tekst, forklaringer og linker i denne. Prinsipielt ønsker ikke Statens vegvesen at det skal gjøres endringer i den offisielle kontrollinstruksen uten at det går klart frem at den da ikke er en offisiell kontrollinstruks, at den er korrigeret av XX sammen med dato når, og at det også presiseres at dette er en del av undervisningsmateriell. I tillegg må selve emblemet – den såkalte «kråka» – til vegvesenet fjernes. Vi ber om at dere korrigerer dette på nettversjoner samt at dere ved neste opptrykk av papirversjoner korrigerer det på disse. Dette gjelder for så vidt også andre forskrifter mv som dere bruker, fordi det er viktig at de som leser, bruker, forholder seg til forskrifter – og i dette tilfellet også kontrollinstruksen – skal vite med sikkerhet hva som er den offisielle versjonen og hva som eventuelt er endret, kommentert, utfylt mv.

- **Rekkefølge på gjennomføring av moduler i fullstendig grunnopplæring**

I kontrolloplæringsforskriften er rekkefølgen på den fullstendige opplæringen beskrevet i § 11, 4. ledd hvor det står:

«Modulene skal gjennomføres i stigende nummerrekkefølge. Modul 6A, 6B og 6C kan likevel deles opp ved behov og gjennomføres når det passer best i forhold til den øvrige undervisningen.»

Flere av dere ser det som mest praktisk å gjennomføre modul 7 og 8 helt eller delvis før modul 6, og Statens vegvesen ser at det er gode grunner til dette også faglig fordi man må ha et visst kjennskap til utstyr (modul 7) og IT-rutiner (modul 8) før man begynner på den praktiske opplæringen i selve kontrollen (modul 6).

Med utgangspunkt i dette og med bakgrunn i at denne forskriften og den fullstendige grunnopplæringen er helt ny og ikke utprøvd, finner vi det riktig inntil videre å godta at opplæringsvirksomhetene fraviker kravet om rekkefølgen i § 11, 4. ledd slik at modulene 7 og 8 kan gjennomføres før modul 6.

Vi ber om at opplæringsvirksomhetene som gjør de beskrevne endringene i rekkefølgen, noterer seg de erfaringene de gjør med dette, og så vil vi ut fra dette vurdere en eventuell endring av forskriften på dette punktet.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at det er kun den beskrevne endringen i rekkefølgen på modulene som godtas.

- **Gjennomføring av teoretisk opplæring via virtuelt klasserom**

Vi har fått forespørsel om det er tillatt å gjennomføre den teoretisk opplæring av PKK-kontrollører på tilpasset grunnopplæring ved bruk av toveis kommunikasjon via kamera og lydenhet. Problemstillingen er drøftet internt i Statens vegvesen, og vi mener det kan aksepteres at opplæringen foregår i virtuelt klasserom forutsatt at den avgrenses til teoretisk opplæring i temaene 1 – 4 i tilpasset grunnopplæring. Vi forutsetter videre at det foretas følgende tilpassinger sett i forhold til ordinær klasseromsundervisning:

- Opplæringen må gjennomføres ved at alle elevene har bilde og lyd samt toveis kommunikasjon med instruktør. Instruktøren må også ha toveis bilde- og lydforbindelse med alle elevene. Instruktør må også kunne gjøre bruk av/vise illustrasjoner, PPP, læreverker mv mens undervisningen pågår.
- Opplæringen må gjennomføres med maks **12*** elever samtidig for å sikre god kommunikasjon og oversikt over elevene
- Opplæringsvirksomheten må beskrive hvordan evalueringen av den enkelte elevs måloppnåelse skal gjennomføres (i virtuelt klasserom, on-line, i etterkant mv)

Utover dette må gjeldende krav i kontrollopplæringsforskriften og tilhørende retningslinjer for tilpasset opplæring oppfylles. Dette gjelder eksempelvis kravene til tilstedeværelse, måloppnåelse, elevfortegnelse osv. De planlagte kursene må registreres i kursregisteret før gjennomføring på samme måte som tidligere slik at Statens vegvesen har oversikt over opplæring som skal gjennomføres, og slik at Statens vegvesen kan føre tilsyn med opplæringen via link.

Når det gjelder selve registreringen av kursene under planlagte kurs, ber vi om at det under «Kurssted» brukes «Virtuelt klasserom» sammen med tidspunktene for når opplæringen skal skje.

**Endret fra 6 elever til 12 elever fra juni 2020.*